

FILOSOFIA EPOCII RENASTERII-NICOLO MACHIAVELLI

Autor: Natalia Tîrsina

Conducător științific: Cheianu-Tudos Carolina

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: *În politică primează interesele și forța, și nu considerentele morale. Toate mijloacele sunt bune, necesare și morale pentru a governa. Interesul general fiind interesul tuturor, pe când interesul suveranului nu e al tuturor cetățenilor. Populația crește mai repede și bogățiile sporesc sub un guvernământ liber, decât sub un suveran absolut. Machiavelismul a lucrat ca o forță regulativă de mare însemnătate, care e scos în lumină originalitatea politicului și ne-a prevenit de erorile în care foarte adeseori politica se rătăcește. Astfel înțeles este evident că machiavelismul își păstrează valoarea lui și astăzi.*

Cuvinte cheie : *machiavelism, politică, morală, suveran, guvernământ liber, forță regulativă.*

Aproape tot ceea ce ne-a lăsat florentinul este rodul unei strălucite combinații într-o formidabilă intuiție istorică, o cultură clasică aleasă și o excepțională capacitate de a racorda aceste calități la o realitate tulburătoare, într-o continuă schimbare și răsturnare de situații, el dovedindu-se în acest fel, un fin analist și observator al vieții sociale, un cercetător în stare să surprindă și să ofere cele mai obiective și precise sinteze cu privire la evenimentele istorice în curs de desfășurare, evenimente care în vremea lui Machiavelli, erau dintre cele mai tulburi. Ideile fundamentale, ale lui Machiavelli sunt: deosebirea strictă dintre persoana particulară și omul public este de mare nevoie să ne interzicem judecata unuia din punct de vedere al altuia. A doua idee esențială a tratatului lui Machiavelli este că umanitatea este prin constituția ei vicioasă și rea și că o politică întemeiată pe virtute este nepotrivită în mediul real al societății omenești. De aici apare la Machiavelli conceptul, merit unei lungi dezvoltări „rațiunii de stat”.

Una din operele sale unde se întâlnesc aceste idei este *Principele*, fiind redactată numai pe parcursul câtorva ani. Este opera cea mai controversată. Dar și cea mai cunoscută, reprezintă, așa cum preciza mai târziu Grsmsci, un adevărat manifest patetic *Principele* este astfel „lucrare vie” despre modul în care trebuie să se analizeze situația grea din acea perioadă considerând că salvarea poate surveni pe neașteptate care numai un principe ar putea normaliza situația „altfel *Principele*, este binele comun și oricât ar fi ele de neobișnuite, sînt totuși juste dacă urmăresc acest scop: „Este necesar când fapta merita a fi învinuită, scopul ei să o scuze”. Autorul mărturisește că a dorit să scrie un manual de utilitate practică pentru un monarh absolut care ar salva Florența de la pieire. Prin urmare *Principele* trebuie înțeles în lumina unui anumit moment, precis circumscris, din Istoria Florenței, în fiecare pagină autorul face trimiteri la evenimente contemporane recente și la altele aflate în curs de desfășurare.

Lucrarea ne apare ca un tratat alcătuit sistematic, în care se deosebesc limpede părțile constitutive, teza fundamentală și argumentarea ei.

Conținutul ei corespunde titlului, deoarece Machiavelli nu expune o teorie generală despre stat și nici nu și propune o simplă cercetare asupra statelor contemporane, ci prezintă cititorului pe conducătorul de stat necesar Italiei în acel moment și teoria a rămas actuala multa vreme după aceea. El avansează ideea distincției dintre morală și politică, considerând politica un domeniu autonom. În *Principele* autorul surprinde sensul exact al evenimentelor recente, semnificația lor, cu scopul de a deduce din ele concluzia cea mai logică. Numai astfel această concluzie, bine fundamentată, se poate converti în norme de conduită în vederea unor acțiuni politice. *Principele* este deci un tratat de teorie politici în care se vorbește despre arma de a governa și a conduce statele. Și pe bună dreptate, autorul a fost socotit drept întemeietorul științei politice deoarece a știut să vadă cu deplină luciditate importanța reală și rolul moralei, iar în momentul în care a arătat care sînt căile de preluare a puterii de către clasa politică cea mai îndreptățită, i-a precizat acesteia normele în numele cărora să acționeze. A separat politica de morala feudală pentru a o coordona cu morala

burgheză. Machiavelli nu a inventat asasinatul politic, nu a descoperit modalitățile de guvernare a statelor cucerite, nu a dat lecții de... „machiavelism”¹, ci s-a străduit să constate fenomenul istoric și evoluția acestuia rezultată din desfășurarea evenimentelor contemporane, a tras învățămintele necesare pentru orașul său și pentru întreaga Italie. Acesta semnifică cinismul în materie politică. Machiavelli consideră că principii sunt buni pentru a întemeia state, iar guvernămintele populare sunt mai bune pentru a le conserva. Principele trebuie să caute, să inspire supușilor săi și teama și iubirea. Când, nu e cu puțință să împace amândouă aceste sentimente, trebuie să prefere pe cel dintâi. Căci iubirea e trecătoare și nu poate rezista totdeauna interesului, pe când teama e durabilă și nu poate intra în conflict cu interesul, fiindcă nu este ea însăși decât manifestare directă a interesului conservării poporului. Principele trebuie să se abțină de la orice cruzime inutilă și de la orice provocare nejustificată. Căci ura și disprețul, când se încuibază în sufletul cetățenilor, sunt ca un vierme la temelia unui stat. Acest stat urmează să se prăbușească mai curând sau mai târziu. N. Machiavelli este un mare reprezentând al renașterii, pentru că este cel dintâi care afirmă autonomia statului. Împotrindu-se concepției din Epoca medievală, care înțelegea Statul ca ceva subordonat atât valorilor etice, cât și valorilor religioase. Din păcate, de cei mai multe ori, ideile i-au fost și îi sînt răstălmăcite. Totuși, e cert că nu Machiavelli poate fi făcut răspunzător de toate răstălmăcirile, ci tocmai aceia care, prin el, au căutat să-și găsească justificarea, să-și motiveze sau să-și întemeieze o acțiune ori o faptă, adesea chiar împotriva mersului firesc al lucrurilor, al istoriei.

Bibliografie

1. Niccolo Machiavelli — OPERE v. 1, *ti Principe* Feltrinelli Editore, Milano, 1960
2. Constantin Antoniadă — *Machiavelli*, București. Editura „Cultura națională”, p. 19.
3. A. Gramsci — *Note sul Machiavelli, suila politica e sullo Stato moderno* Torino. Ed. Einaudi. 1964. p. 14.